

4.2 Osobnost tlumočnicka

Tlumočnick je při procesu tlumočnick nezbytný. Podle Čeňkové (2008) je znalost mateřského a cizího (znakového) jazyka pouhým výchozím předpokladem. Tlumočnick by měl ovládat nejen spisovnou normu jazyka, ale i různé varianty této normy (fonetické, morfologické, syntaktické aj.). Důležité jsou rovněž minimální znalosti o tlumočnické problematice; tlumočnick by se měl orientovat ve všech hlavních oblastech lidské činnosti.

Richterová (2008) uskutečnila výzkum u neslyšících, týkající se jejich názorů na vlastnosti tlumočnicka; získaná data prezentovala ve své publikaci *Představy neslyšících o tlumočnických službách*. Podle neslyšících respondentů by měl dobrý tlumočnick:

- předávat všechny informace (informace nevynechávat, nepřidávat);
- předávat co nejkomplexnější obraz o tlumočnické situaci a dobře se v ní orientovat, tzn., např. tlumočit i neverbální složku projevu (tempo, dynamiku, vady řeči), zachytit osobnostní rysy komunikantů a jejich momentální stav (naštvanost, zuřivost apod.), tlumočit různě v různých situacích (oficiální X neoficiální), orientovat se v daném tématu, znát příslušnou terminologii;
- zachovávat mlčenlivost;
- zohledňovat kulturu Neslyšících;
- setkat se s neslyšícím předem a informovat se o tlumočnické situaci;
- zajímat se o zpětnou vazbu;
- mít s neslyšícím klientem dobrý vztah.

Neslyšící respondenti uvedli i body, kterých by se měl každý tlumočnick vyvarovat:

- vynechávání nebo přidávání informací;
- rozšiřování informací;
- tlumočnick do znakové češtiny, když byl tlumočnick objednán na znakový jazyk;
- častému dlouhému přemýšlení;
- přehnanému používání prstové abecedy;
- neadekvátnímu chování v různých tlumočnických situacích;
- nerespektování přání neslyšících klientů.

Na skupinu starších neslyšících působí jako stresové faktory např. pozdní příchody tlumočnicků nebo jejich zrychlené pracovní tempo. A naopak tato věková skupina oceňuje detailní vysvětlení problémů. (Richterová, 2008)

Tlumočnick musí znát komunikační preference svého klienta a tento požadovaný způsob tlumočnick ovládat, jestliže chce vyhovět potřebám a přáním svých klientů. I tlumočnick, který ovládá znakový jazyk, nemusí být vždy vhodným transliterátorem či vizualizátorem. Důvodů, proč tlumočnick klientovi nevyhovuje, může být několik, např. vztahové důvody (osobní spory klienta s tlumočnickem), nedodržování mlčenlivosti, nevyhovující jazykový kód (záměna znakového jazyka za znakovanou češtinu či naopak), nevyhovující způsob tlumočnick (klient tlumočnickovi nerozumí nebo naopak,

tlumočnická má špatnou zpětnou vazbu od klienta), jiné důvody (chování tlumočnická aj.) (Strnadová, 2008)

„Jestliže má tlumočnická pochybnosti, zda konkrétní druh tlumočnická zvládne, může jej odmítnout. Jde vždy především o to, aby klient nebyl za žádných okolností poškozen.“ (Strnadová, 2008, s. 21)

Na tlumočnická jsou kladeny požadavky i v oblasti oděvu a vnějšího vzhledu. Richterová (2008) shrnula tyto požadavky do následujících bodů:

- Oblečení – mělo by být skromné, jednobarevné bez vzorků (proužky, kostky apod.).
- Při tlumočnická by si měl tlumočnická sundat tmavé sluneční brýle, neměl by mít v obličejí piercing, neměl by žvýkat.
- Ženy – tlumočnická by se měly vyvarovat přílišnému nalíčení rtů, přílišnému množství lesklých prstýnků, náramků apod., příliš výraznému laku na nehty.

Podle uskutečněného výzkumu Richterové se však před požadavkem týkající se vhodného oblečení tlumočnická upřednostňují jeho mentální schopnosti; v žebříčku dovedností dobrého tlumočnická považují neslyšící respondenti za nejdůležitější tlumočnická jazykovou kompetenci*. Neslyšící si přejí především dostatek kvalitních tlumočnicků. Mezi další přání patří např.: tlumočnická – specialisté (na oblast zdravotnictví, práva aj.) a non-stop tlumočnická služba.

Převzato z diplomové práce Kateřiny Marečkové (2009) – *Specifika tlumočnická pro žáky/studenty se sluchovým postižením* (s. 52–54).

* Respondenti v dotazníku hodnotili 4 položky: vhodné oblečení, jazykovou kompetenci, mlčenlivost a diskrétnost, respekt k neslyšícímu. (Richterová, 2008)